

„Stajerc“ izhaja vsaki pelek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrť leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 14

V Ptuj v nedeljo dne 2. aprila 1911.

XII. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strane priloge in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.

Jasna beseda.

V prvaškem časopisju šumi, na prvaških shodih gromijo strastni govorniki, državnega pravdnika se kliče z milimi besedami na pomoč in celo v naši ponižni državni zbornici so slovensko-klerikalni poslanci zagnali obupani krik. In eno besedo je skozi vse te bolj ali manj smešne melodije slišati: „Stajerc“ in „Stajercijanci“ bojkotirajo . . .

Nas divjanje naših obupanih nasprotnikov ne vzmernirja. Niti zavijanja in neresnice od vseh strani nas ne vzmernirjajo. Popolnoma hladno in na podlagi golih dejstev pa hočemo danes jasno besedo izpregovoriti. Kajti javnost naj izvrže resnico!

Vprašanje je torej: Ali je res, da „Stajerc“ koga bojkotira? In tega vprašanja se drži še cela vrsta enakih vprašanj: Kdo je vpeljal bojkot v naše javno življenje? Kdo sploh še danes in vedno brez odmore bojkotira? Kdo je kriv teh napetih razmer in kdo razglša geslo „svoji k svojim“? Kdo je torej boja kriv? . . . In tako je še cela vrsta vprašanj važna. Odgovorimo torej, odgovorimo!

Najprve bodi pribito, da „Stajerc“ nikdar ni bojkotiral in tega tudi danes ne stori. Mi dobro vemo, da je bojkot najhujši izrastek političnega življenja in da je dvorezni nož. Bojkotirati se pravi, politični boj na gospodarsko polje prenesti. Bojkotirati se pravi, vse veljavne družbene forme občevarjanja in življenja zanikati. Mi nismo prijatelji bojkota in koder imamo naprednjaki gospodarsko moč, tam jo ne zlorablamo v namene narodnega bojkota. Kdor nam bojkot očita, ta ne pozna našega programa, našega stremljenja, našega delovanja in hotenja. Kje in kedaj smo mi v „Stajercu“ ali na drugi način bojkotirali? Sem z dokazi! Oblast pazi na nas z Argusovimi očmi in vendar nas ni nikdar zaplenila, ker ni imela postavne podlage za tak korak. Mi nismo nikdar vpili, da naj ljudje svoj denar iz slovenskih posojilnic jemljejo. Mi ljudem nismo nikdar branili, hoditi in kupovati pri slovenskih trgovcih in obrtnikih. Mi smo vedno z vso mero nasprotovali tesnosrčnemu geslu „svoji k svojim“! In iz vseh desetih letnikov „Stajerca“, iz vseh poročil naših naprednih shodov ninajdeti niti ene besede, ki bi je bilo mogoče za bojkot tolmačiti. To trdimo z mirno vestjo, pa naj naši nakrat tako globoko užaljeni, seveda skozinskoz miroljubni nasprotniki še tako komične koezle delajo in še tako o našem delu deklarirajo.

Seveda, kdor je prizadet, ta čuti tudi v najpohlevnejši notici bojkot. V hiši obešenca se ne sme o vrvi govoriti. In kadar govorimo o sleparskih načelnikih in brezvestnih revizorjih, takrat že vpijejo prvaki, da jih bojkotiramo. Da, da, nekaj „Stajerc“ res bojkotira: to je nepoštenost, brezvestnost, lahkomišelnost, politično izrabljanje v gospodarskih in denarnih zavodih. Vse to bojkotiramo res, —

ali vsa poštna javnost in tudi postava stoji pri temu potrebnemu „bojkotu“ na naši strani. Ali nimamo prav? Mi smo vendar kmetski, ljudski list! In kot ljudski list imamo sveto dolžnost, da priporočamo vse, kar ljudstvu resnično koristi in da grajamo vse, kar ljudstvu škoduje. Tega načela smo se tudi pri denarnih zavodih držali. Glavna stvar namreč ni, da so v slovenskem posojilništvu nastopali Hudniki, Jošti, Geršaki in Vošnjaki. Nepošteni ljudje, brezvestni in lahkomišelniki ljudje se končno lahko v vsakem društvu in zavodu v ospredje zrinijo. Glavna stvar je, da je bilo tako zločinsko gospodarjenje v slovenskem posojilništvu sploh mogoče. Osebe ne dokažejo nič, ali zistem je odgovoren. Mi smo s svojimi resničnimi članki hoteli povedati, da je pri resnem denarnem zavodu potrebna resna, oblastvena revizija, da je treba vsak zločin že zana prej izključiti. V zadevah, ki se tičejo tujega denarja, se tudi največjemu poštenjaku ne sme zaupati in se mu ne sme pustiti proste roke. Mislimo, da to naše stališče gotovo ni napačno. „Stajerc“ je imel dolžnost, da je svaril in svaril. Tako je svaril svoj čas proti klerikalnim „konkurzom“ in njegova proročavanja so se žalibog na grozni način uresničila. In tako je „Stajerc“ tudi zdaj svaril. Slovenski denarni zavodi naj se podvržejo oblastveni kontroli in mi — bodemo morali o njih molčati! Slovenski denarni zavodi naj svoja pravila v toliko predrugačijo, da ne bode nobene nevarnosti za vloženi denar, in mi — ne bodemo niti besedice črhnil! Tu se ravno ne gre za nobeno „narodno“ in „politično“ stvar. In mi smo vedno le rekli: pri nemških in naprednih denarnih zavodih so taki splošni polomi nemogoči. Zakaj? Ker imajo prvič oblastveno nadzorstvo, ker načelnik sam ne more s tujim denarjem špekulirati, ker imajo za vsak slučaj izdatni rezervni sklad, ker garantira zanje občina ali mesto ali okraj ali dežela, ker pravila ne dovolijo nobenega političnega izrabljanja. Na to ali podobno podlago naj se postavijo tudi vsi slovenski denarni zavodi in doživeli ne bodejo nobenih polumov. In zdaj vprašamo: ali je „bojkot“, ako te resnice javno pripovedujemo? Potem je sploh vse bojkot in potem naj se vso časopisje prepove, ljudem pa naj se dà nagobčnik . . .

Sicer pa nekaj ne smemo pozabiti, kar razjasni prav značilno vso to gonjo proti „Stajercu“, ki je le izraz slabe vesti gotovih oseb. Kaj pa hočejo pravzaprav od nas? V vsem času tega groznega prvaškega poloma nismo niti besedice več pisali, nego — slovensko-prvaško časopisje samo. Skoraj izključno vsaka stvar, ki jo je „Stajerc“ gledé slovenskih posojilnic napisal, čitali smo preje v tem ali onem slovenskem časopisu. V svojem strankarsko-političnem boju si mečejo prvaki drug drugemu vse mogoče resnice na glavo, — v trenutku pa, ko mi iz gole ljubeznjivosti te resnice ponatisnemo, tulijo prvaki združeno, da

„Stajerc“ bojkotira! To je malo hudo! Pravzaprav zahtevajo torej prvaki, da se iz njih listov posnete članke konfiscira, pravzaprav kličejo državnega pravdnika sami proti sebi na pomoč . . . V vsej uljudnosti torej pravimo: „Slov. narod“, „Slovenec“, „Straža“, „Slov. Gospodar“, „Narodni list“ in vsi njih prtiljkavi bratci naj se blagovolijo za lastni nos prijeti. Kajti iz njih smo vse gradivo gledé slovenskega posojilništva posneli. Na podlagi slovenskih časopisov je lahko to resnico dokazati . . .

Ali — resnici prosto pot! Slovenski prvaki obeh strank v resnici že leta sem javno in očitno, brez ozira na poštenost in postavo, vse bojkotirajo. Geslo „svoji k svojim“ je stalna rubrika v slovenskih časopisih. Imenoma se napredne trgovce in obrtnike bojkotira. S poleni se izvršuje bojkot. Agente se plačuje za bojkot. Proti nemškimi in naprednim denarnim zavodom se z največjimi lažmi agitira. Slovensko-prvaški bojkot ne preneha nikdar! Ali ni naravnost skandal, da ravno ti ljudje jamrajo proti bojkotu? Kdo je vpeljal bojkot v naše javno življenje? Prosimo odgovor in dokaze! Odkar eksistira novoklerikalna stranka in narodna stranka, se izraža vso njuno delovanje edino v najgršem, najočitnejšem bojkotu. In javnost varati se pravi, ako se zdaj pobožno oči k nebu vzdigne in z golobičnim pogledom kod „preganjena nedolžnost“ pomoči prosi. Kolikokrat so se morali slovenski listi že zaradi bojkota konfiscirati? In posledica? Kakšni Hribar je zaplenjene članke zbral in jih v državni zbornici prečital; potem so se v knjižnicah objavljali in med nezavedno ljudstvo metali . . . Ej, pisali bi lahko cele knjige o bojkotu prvakov! . . .

Zatorej pa naj bi se prvaki držali starega nemškega reka:

„Was du nicht willst,
dass dir man tu',
das füg' auch keinem
ander'n zu“ . . .

Mislimo, da so naše besede jasne! In tudi nam je prav, ako se prične državni pravdnik za vso bojkotno gibanje zanimati. Nam je prav, ako se uresniči enkrat najstrožje odredbe gledé bojkota in mi se jim bomo radevoljno podvrgli. Ali — državni pravdnik mora vse videti in te odredbe morajo za vse veljati . . .

Ponavljamo in izjavljamo torej:

1. Mi pri „Stajercu“ nikogar ne bojkotiramo!
2. Mi zahtevamo tudi od slovenskih listov, da nikogar ne bojkotirajo!
3. Mi pri „Stajercu“ smo za pošteni boj in za vsestransko pravičnost . . . „Stajerc“ je govoril . . .

Politični pregled.

Državni zbor razpuščen.

Prva na podlagi splošne in ednake volilne pravice izvoljena državna zbornica je dospela k